

Пилипів Н.І.,

д.е.н., професор, завідувач кафедри теоретичної і прикладної економіки,

П'ятничук І.Д.,

аспірантка кафедри обліку і аудиту,

Івасишин М.О.,

аспірант кафедри обліку і аудиту,

Прикарпатський національний університет імені В.Стефаника

УТОЧНЕННЯ НОМЕНКЛАТУРИ СТАТЕЙ ВИТРАТ У СИСТЕМІ БЮДЖЕТУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ НАФТОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ

Однією з важливих цілей бюджетування є оптимальне розв'язання проблеми виявлення резервів зниження собівартості нафтопродуктів, що нерозривно пов'язано із забезпеченням управлінців в повній та об'єктивній інформації, якій притаманний відповідний ступінь аналітичності. Це уможлиблюється через систематизовану номенклатуру статей витрат, яка застосовується для калькулювання. Саме з допомогою неї управлінці мають можливість проаналізувати склад собівартості в розрізі видів прямих витрат та здійснити контроль в місцях їх виникнення.

У зв'язку з тим, що окремі статті калькулювання витрат об'єднують в собі кілька видів витрат [1; 2], які в загальній структурі виробничої собівартості продукції нафтопереробної промисловості займають значну частку, пропонується виокремити їх в самостійні статті.

Зокрема, пропонується розділити фактично використовувані на підприємствах нафтопереробної промисловості статті: «Сировина і матеріали» на «Основна сировина» та «Допоміжні матеріали»; «Витрати на утримання та експлуатацію устаткування» на «Витрати на утримання та експлуатацію устаткування» та «Амортизація виробничого устаткування»; «Паливо та енергія на технологічні цілі» на «Паливо та енергія на технологічні цілі» та «Вода та пара на технологічні цілі»; доповнено статтею «Відходи» (включає відходи виробництва (кубові залишки, гази, відгін тощо) та енергетичні відходи (пара, гаряча вода, холод тощо)).

Запропонована деталізація статей зумовлює об'єктивний розрахунок витрат, розподіл їх за окремими технологічними процесами (установками) з метою досягнення вищого рівня точності визначення собівартості різних видів продукції, і одночасно з цим посилюється контроль за фактичними витратами та формується необхідне інформаційно-облікове забезпечення для бюджетування з виявленням резервів їх зниження.

Деталізована номенклатура статей витрат з урахування специфіки

нафтопереробної галузі дає можливість підвищити рівень аналітичності бюджетування витрат, а отже, досягти реалістичності та керованості ними; удосконалити облік, оперативніше контролювати виникнення витрат та попередити нераціональне витрачання ресурсів у процесі переробки нафти.

Для нафтопереробної галузі пропонується така номенклатура статей витрат:

1. Основна сировина.
2. Допоміжні матеріали:
 - Допоміжні матеріали первинної переробки сировини;
 - Допоміжні матеріали деструктивної переробки сировини;
 - Допоміжні матеріали товарно-сировинного цеху.
3. Відходи:
 - Відходи виробництва;
 - Енергетичні відходи.
4. Напівфабрикати власного виробництва:
 - Напівфабрикати первинної переробки сировини;
 - Напівфабрикати деструктивної переробки сировини.
5. Паливо та енергія на технологічні цілі:
 - Витрати електричної енергії на технологічні цілі;
 - Витрати теплової енергії на технологічні цілі;
 - Витрати палива на технологічні цілі.
6. Вода та пара на технологічні цілі:
 - Витрати води на технологічні цілі;
 - Витрати пари на технологічні цілі.
7. Заробітна плата:
 - Основна заробітна плата;
 - Додаткова заробітна плата.
8. Відрахування на соціальні заходи.
9. Витрати на утримання та експлуатацію обладнання:
 - Витрати на ремонт устаткування первинної переробки сировини;
 - Витрати на ремонт устаткування деструктивної переробки сировини;
 - Витрати на ремонт інших основних засобів виробничого призначення.
10. Амортизація виробничого устаткування:
 - Амортизація устаткування з первинної переробки сировини;
 - Амортизація устаткування з деструктивної переробки сировини;
 - Амортизація іншого устаткування виробничого призначення.
11. Витрати, пов'язані з підготовкою та освоєнням виробництва продукції.
12. Витрати на перекачування і переміщення сировини в середині заводу.
13. Загальновиробничі витрати.

14. Втрати від браку.
15. Інші виробничі витрати.

Таким чином, удосконалення класифікації статей витрат дозволяє забезпечити конкретизацію бюджетних показників через співвідношення їх з аналітичністю інформації в обліку.

Література:

1. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості, які затверджені Наказом Державного комітету промислової політики України від 2 лютого 2001 р. №47. – К., 2001. – 141 с.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 року №318, з наступними змінами і доповненнями // Бухгалтерський облік і аудит. – 2002. – №12.

УДК 657.1 : 378.1

Пігош В.А.,
старший викладач кафедри обліку і контролю
сфери послуг та соціальної структури,
Мукачівський державний університет

ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ВИЩИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Основоположною та найбільш ємною складовою діяльності державних вищих навчальних закладів виступає фінансове забезпечення. Відповідно, забезпечення раціонального його використання – ключове завдання системи управління та його складової управлінського обліку. Ефективне управління доходами та видатками повинно бути центральним напрямом розвитку оптимізаційного механізму управлінського обліку. У цьому контексті суттєву роль відіграє налагодження та формування об'єктивних теоретико-організаційних і методологічних засад планування й прогнозування. Розробка кошторисів, маючи у своїй основі ряд спільних рис із бюджетуванням, служить обґрунтуванням доцільності застосування елементів управлінського обліку, як важеля оптимізації мікроекономічних показників вищих навчальних закладів.

Аналіз економічних джерел та професійної вітчизняної літератури свідчить про певну епізодичність проведення досліджень такої тематики. Частково ці питання розглядаються в працях таких науковців, як Т.М. Боголіб [1, 95-102], Р.Т. Джога, С.В. Свірко, Л.М. Сінельник [2], Т.М. Кондрашова [3], С.В. Сисюк [4], Т. В. Рижа [5] та деяких інших.

Ураховуючи той факт, що оптимізаційні можливості належать до сфери не